

לפני 25 שנה

לענייני המרחב, שתואר את מישפטו של אהרן חוסין, מנהיג התנועה המצרית הנאצית, מנהיג שהגדיר כשעתו — כראון שהעניק לזכי יש — את יהדות מצרים: „כאן, במצרים, יש ליהודים השפעה עצומה כרוב השטחים... במדור „קולנוע“ הובא תיאור הסרט „נשים בלי שם“, שתמונתו מתוכו קוצצו כרדי „המור“ עצה לביקורת סרטים ומחזות, בשל בחינתו את השואה מבטד למערכת של יחסים מיניים בין נאצים לבין קורבנותיהם***.

בשער הגיליון: זיווה בכר מעניקה לטיפה באצבעה לפניו של השחקן קורנל ויילד, בתעלול-שער של צלם מערכת השבועון.

גיליון „העולם הזה“ שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק, סיקר ככתבת-השער „אתה — והקולנוע“ את מערכת היחסים בין הישראלי לביתי-הקולנועי, תוך בחינת מכלול השאלות והבעיות שיוצרו מיצרי-הבידור הראשון במעלה בארץ: מי בחר את הסרטים שאתה רואה? מדוע אתה עומד בתור? מדוע אתה יושב כאילמות מולככים וקשנים? מדוע אתה רואה סרטים מקוצצים? * כמדור „שילוחים“ הועלתה הצעתו של חיים מיכלס להפוך, בעזרת השו"ל לומיב, את המסכת-הישראלית „מטכטיקשה“ הנסחרת בפורסות-המסכת הבינלאומיות. כמדור „במדינה“, תחת הכותרת „ביגו ומיכאל רצו להתחתן — הרבנים אמרו לא“, הובא אחד המאבקים הראשונים במדינה למען חירויות-הפרט, כאשר בית-דין רבני מנע משני בני-זוג אוהבים, להינשא איש לעיתו**.

גיליון „העולם הזה“ לפני 25 שנים הביא, במסגרת המדור „במרחב“, את רשימתו של צבי שש, סיפר השבועון ופרשנו

הפיחות הגדול מכולם * שבתון-דנב שהפך לכפיה-דתית*

האם ייצלב ישו בשנית כנקמה * המזון המבושל של נהרו

העם

בית-המשוגעים של הזולת

במדינה המשתרעת לאורכו של הגבול המזרחי של מדינת-ישראל, קרו דברים מוזרים. הוד-מלכות, המלך טלאל אבן עבדאללה, השתגע****. שרים ודיפלומטים תהו מה לעשות. בשום ספר של נהוג שילי טוני לא כתוב מהו הגודל במיקרה כזה. אולם לאורח הישראלי לא היה השבוע פנאי להתעניין בבית-המשוגעים של הזו"ל. הוא היה עסוק די והותר בבית-המשורי געים הפרטי שלו.

השעיר-העזאזל הנצחי. בנו אחר זו ירדו עליו המהלומות. הסעיף הראשון נגע באותם פיתקייניר המשמשים כחור ליה למטבע ישראל. כל אדם שהחזיק כסף בארנקו או בבנק, הפסיד אוטומטית 10% מרכושו. ליתר דיוק — הוא נתבקש בצור רה אדיבה, אך משכנעת, להלוות את הכסף לממשלת-ישראל.

הנפגעים האמיתיים לא היו ספסרי השוק השחור, אלא-הכלכלה למיניהם — אלה נגמלו זה-מכבר מן הנוהג הפסול להחזיק כסף בכיס או בבנק. ורכשו בדול, יהלוד שאים או זהב. לא נפגעו גם אותם מאנשים שאין להם כסף כלל, שיכלו השבוע לשי מוח בלב שלם לאירם של האחרים. הנפגע האמיתי היה השעיר-לעזאזל הנצחי של פשיטות-הרגל הלאומיות במאה ה-20 — הבורגנות הזעירה, הפקידות, הפועלים, הי חנוונים ובעלי-המלאכה, שחסכו להם כמה מאות לירות, ולא שעו לדברי שכנים שי יעצו להם להמיר את כספם בזהב.

מחווה אחרונה במחזה. איש במדינת ישראל לא יכול לומר שהצו האכזרי לא היה דרוש. פשיטת-הרגל של המדינה גלויה לעין. אולם איש לא האמין שי המעשה יועיל למישהו, ושכסף המולאם יישמש לסתימת החור בחבית, במקום להיי שפך ולהיעלם ככל שאר הכספים שגשפכו עד כה לתוך חבית זו*****.

בעיני האיש הקטן תהיה המסקנה מכל העניין פשוטה למדי: אל תחסוך כסף. אם החרימו פעם, מן הסתם יחרימו פעמיים. אם רצה שר-האוצר היוצא, כמחווה אחר רונה לפני סיום המחזה, להשאיר ליורשיו מטבע הנהנה מאמון האזרח, הרי לא היה לגישתו האפקט הדרמאטי המבושק.

הממשלה

דח ופשיטת-רגל

אם התייחסו האזרחים בהנהגה אל רוב

* מאוחר יותר ניהל העולם הזה מאבק ציבורי ומישפטי, בנושא קיצוץ סרטים על ידי בעלי בתי-קולנוע.

** בתקופת המנדט הבריטי, ניתן ל פסולי חיתוך למיניהם להינשא בנישואים אזרחיים.

*** בדומה לסירטה של לנה ודטמיילר שיער הלילה, שנושא דומה, ושקטעים מתוכו קוצצו בידי אותה צנזורה 25 שנים מאוחר יותר.

**** טלאל, בנו של המלך עבדאללה שנרצח ואביו של מלך ירדן הנוכחי, חוסין.

***** אוצר המדינה.

אחד עורר את חמתם הבורעת של הכל המהלומות של השבוע. הרי לפחות סעיף כמעט. היה זה הסעיף הכופה על מאות אלפי אזרחים בלתי-דתיים, וגם אנטי-דתיים, את מנוחת השבת, בהסוואה פתי דנית של קימוץ בולק.

כשנוצצה השמועה הראשונה שכל המכור ניות תושבתה ליומיים, קיבלו הנהגים את הדבר בהבנה, אמנם לא בשימחה. היה ברור שהחיסכון יהיה זעיר, בהשוואה ל- כמויות הגדולות של דלק הנצרכות בתע- שייה ובחקלאות. אולם, גם חיסכון קטן הוא חיסכון.

ההוראה שיצאה השבוע אינה הוראה של חיסכון. כרוב ההוראות במדינה זו, והזו הוראה מיפלגתית טהורה, שנתקבלה כחור צאה של מקה-ומכר סודי ליד שולחנות קואליציוניים. תוכנה: יבחרו בעל המכונית בימי המנוחה שיבחרו, כל המכוניות ויש כתנה ביום המיועד למנוחה עליידי הרבי נות הראשית לישראל.

קואליציה זו של דת ופשיטת-רגל גרמה לניחושים ציניים, שלא העלו את כבוד התורה בעיני האזרח. אמר אחד: „כל פשיטת-רגל נוספת תגרום לביצוע תקנה דתית נוספת. הורובין חזר בלי כסף — ובאה מנוחת השבת. דוב יוסף יחזור בלי כסף — יבוא חוק כשרות. בן-גוריון יח- זור בלי כסף — יילכו אזרחי ישראל בי ארבע כנפות“.

מונגון

הפילדמרשל נתן דוגמה

הצצה בין שורות הזמנה תמימה להצי עות ביטוח למכוניות ממשלתיות, שהו סיעה במודעה בעיתונות, גילתה עובדה מעניינת: 400 פקידים במנגנון המדינה

* טליתות.

הם כה חיוניים, עד שצריך להעמיד לר- שותם מכוניות לשימוש אישי.

משלס-המיסים התקשה להבין שמנגנון, שפיטורי אלף מפקידיו נחשב בעיניו מע- שה מהפכני, יגלה — מצד שני — יד רחבה כל-כך, מישרד-האוצר השתדל להפי- חית מערך העבודה, והסביר שחצי הפקידים הנדרשים * קיבלו את מכוניותיהם עוד בי ימי ממשלת המנדט וכעת אין מחלקים מכוניות נוספות, ומגבילים את מיספר הקי- לומטרים שעבורם משלמים את ההוצאות (מ' 800 ק"מ עד לבלתי-מגבל, בהתאם לתפקיד**).

טען מישרד-האוצר: ההוצאות (36) עד 41 פרוטה (קילומטר) הן אפסיות. אך משלם-המיסים סבר אחרת. הוא זכר כי רופאים רבים בארץ אינם יכולים להגיע אל חוליהם באין להם מכונית, ושאר בעלי מיקצוע חיוניים שהיו זקוקים למכוניות הרבה יותר מאשר פקיד-הממשלה. זכר משלם המיסים הישראלי גם את מי שהיה פעם נציב עליון בריטי בארץ-ישראל, הי לורד גורט, שרכב על אופניים בימי היותו פילדמרשל ומפקד האי מאלטה, ובלבד שיח- סוך בולק חיוני ויקרה-מציאות.

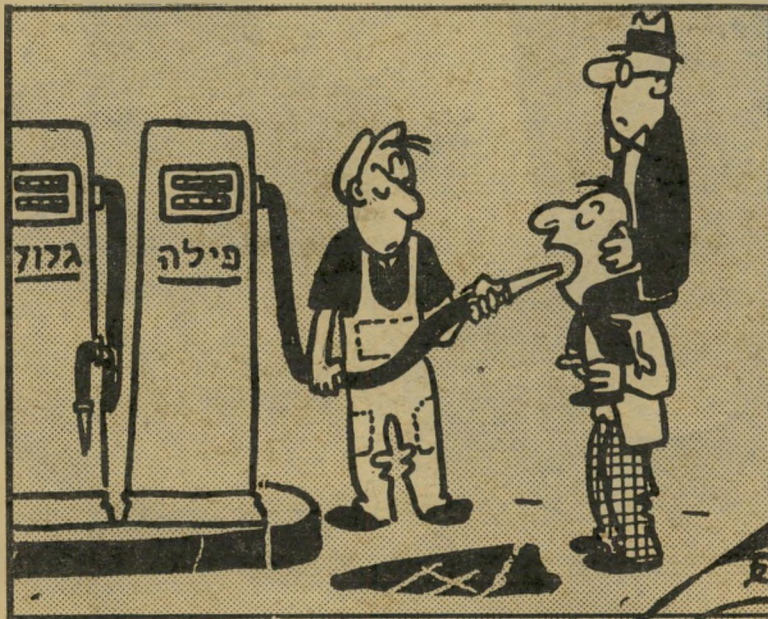
רפואה

„טוב ברופאים - לגיהנום!“

מאות עולים חדשים, תושבי עין-זכרם שסופחה השבוע לירושלים, עמדו לצידי הי דרך הראשית העוברת בכפר, צפו בתמימהן בעשרות המכוניות המפוארות שעברו בי- כיוון מערבה. היו אלה נשות הצמרת של הדסה, כמעט כל שרי הממשלה וסגל האורי- חים המזומנים דרך קבע למסיבות ריש- מיות, שדהרו ליריית אבן-הפינה למרכז

* מושג מנדטורי לפקיד הנזקק עקב עבודתו לאמצעי-תחבורה משלו.

** מה שמוגדר כיום כקמ"ז.

קריקטורה של דוש ב„העולם הזה“

„העולם הזה“ תאריך: 12.6.52

רפואי חדש במערב ירושלים, על רקע נוף מרהיב-עין.

הנואמים, שעלו בזה אחר זה על הבמה הדוידגילית (ישראל וארצות-הברית) הודיעו על חמישה מיליון דולאר שכבר נאספו עליידי הדסה מתוך העשרה הדרושים, והצהירו בפעם המאה, כי אין המיפעל הי חדש בא במקום המרכז הרפואי הנושט שעל הרה-הצופים, אלא כהשלמה לו*.

האוניברסיטה העברית, שגם היא היתה שושבין בשימחה, לא התמיצה את ההז- דמנות, ותבעה באותו מעמד קרקע ממש- לית בתוך הבירה לפקולטאות שאין לה רצון מיוחד להוציאן, כדרישת ראש- הממשלה דוד בן-גוריון, לצבוא. מול קריית- העמים, במרחק של שמונה קילומטר מכי- כריציון בירושלים.

חברה טובה. את הגביע על נאומים יוצאים מגדר השיעומם הרגיל חלקו ביי- ניהם הרב הראשי, יצחק הלוי הרצוג**. חבושי-הצילינדר, ונשיאת הדסה בארצות- הברית, אשה, ל. רוזנסון ענדת העגילים. הרב הראשי ציטט את דברי חז"ל על ייעודם הסופי של רופאים („טוב ברופ- אים — לגיהנום!“), אך ניחם מייד את בוגרי בית-הספר העתידים, כי זאת מליצה בלבד, המראה עד כמה קשה לבצע ידי חובה במיקצוע הרפואה. אחר-כך הוסיח להם הרב הראשי פולט-הפסקים, חברה טובה בגיהנום, כאשר פסוק אחר אומר: „שלושה יורדי גיהנום הם: מלמד-תינו- קות, רופא, ודיין בעירו!“.

אטה רוזנסון לא התביישה, והסבירה שי- כאשר קיבלה מהקרן-הקיימת את שטרי- הבעלות על הקרקע, לא ידעה לפענח את הכתובת העברית, והביעה את תיקוונה שלא רומחה ובאמת קיבלה את הקרקע.

הפתעה אחרונה נכונה לעיתונאים שי- קיבלו את תוכן כל הגאומים מודפס מראש, ביגינון ארצות-הברית, ביגיי, לא הוסיף הפעם אף מילה אחת לגירסה המוכנה, מל- בד הפנייה „כבוד הרבנים הראשיים ו“ בי פתיחה, שלא נרשמה בנוסח הגאום הי מוכן***.

אנשים

● ברישמי ביקורו בארצות-הברית, שי- פירסם ראשי-עיריית ירושלים שלמה זלמן שרגאי בהצופה, הוא הזכיר בין שאר שאלות התם שנשאל בימי מסעו: אם יקום ישו מנצרת לתחייה, האם לא יהרגו אותו היהודים בשנית מתוך נקמה על מה שעוללו הנוצרים במשך קרוב לאלפיים שנה ליהודים? תשובת שרגאי: „רוב תושבי יש- ראל הוא נגד עונש-מוות.“

● ראש-ממשלת הודו, ג'וואהרלאל נהרו, סעד את סעודתו הראשונה שבוש- לה באמצעות חום השמש בתנור הליו- תרמי***. התנור: ראי קמור גבוה מטר וחצי, עשוי אלומיניום, הממקד את קרני- השמש על זכוכית מאחרי הסיר שצריך להיחם.

* רק לפני כשנה וחצי נפתח על הרי- הצופים בית-החולים הדסה המשופץ.

** אביהם של יועץ ראש-הממשלה המנוח יעקב הרצוג, ושגריר ישראל באו"ם חיים הרצוג.

*** בוגריון לא נהג בכבוד רב, כי- כהונתו כראש-הממשלה, ברבנים הראשיים ובשאר סמכויות התורה.

**** בלאטינית: הליו-שמש, תרמי- חום.